

Sygn. akt IX Ca 901/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Jacek Barczewski SO Krystyna Skiepmo
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt I C 1588/17,

I. oddała apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jacek Barczewski Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 901/18

UZASADNIENIE

Powód Z. K. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z dnia 19.07.2012r., sygn. akt VI Nc-e 1139321/12, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 19.02.2015 w części dotyczącej kwoty należności głównej w wysokości 17.759,42 zł oraz odsetek za okres do dnia 17.07.2017r. oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 17 lipca 2017r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Szczytnie M. K. wszczął egzekucję przeciwko powodowi na podstawie w/w tytułu wykonawczego, a wierzyciel wskazał we wniosku egzekucyjnym wysokość dochodzonej kwoty do poziomu 17.759,42 zł należności głównej i zaległych odsetek. Nadto powód wskazał, że ten sam komornik wyegzekwował już od powoda w toku postępowania w sprawie Km 3260/12

kwotę 32.600 zł zaliczając uzyskane środki na poczet należności głównej, kosztów postępowania i w niewielkiej części na poczet odsetek, co oznacza, że zasądzona na rzecz wierzyciela należność główna została zapłacona w całości i tym samym zobowiązanie powoda wygasło. Nadto powód podniósł, że roszczenia wierzyciela o odsetki uległy przedawnieniu. Powód powołał się w tej materii na wyrok Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2014r. (I CSK 197/13).

Pozwana (...) Sp. z o.o. w S. wniosła o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazała, że postępowanie egzekucyjne w oparciu o nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z dnia 19.07.2012r. toczy się od roku 2012r., zaś prowadzący je komornik M. K. dokonywał zaliczenia wyegzekwowanych sum w sposób sprzeczny z art. 1026 § 2 k.p.c. Pozwana podniosła bowiem, że do kwot wyegzekwowanych przez komorników nie mają zastosowania zasady zaliczania wpłat określone w art. 451 k.c., pozwalające dłużnikowi wskazać na jaką należność kwota ma zostać zaliczona. Również komornik sądowy nie jest uprawniony, aby wiążąco samodzielnie zmieniać kolejność kwot na jakie poszczególne wpłaty dłużnika są zaliczane. W efekcie zasądzona nakazem zapłaty wierzytelność uległa w toku postępowania egzekucyjnego zaspokojeniu przede wszystkim w zakresie odsetek, a nie należności głównej.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Giżycku oddalił powództwo. Zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 5 listopada 2012r. wierzyciel (...) im. (...) w G. wniósł o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom A. K. i Z. K. w oparciu o nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z 19 lipca 2012r., sygn. akt (...) zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z 29 października 2012r. Wierzyciel w w/w wniosku wskazał dochodzone kwoty: 26.039,64 zł należności głównej plus odsetki wskazane w tytule wykonawczym i 2.733,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Szczytnie M. K. wszczął egzekucję w sprawie Km 3260/12.

W dniu 19 lutego 2015r. Sąd Rejonowy w Giżycku nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z 19 lipca 2012r. na rzecz (...) Sp. z o.o. w S., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela (...) im. (...) w G., wydając pozwanej stosowny tytuł wykonawczy. Na podstawie w/w tytułu wykonawczego pozwana wniosła do Komornika M. K. o dalsze prowadzenie egzekucji w sprawie Km 3260/12 na rzecz następcy prawnego wierzyciela pierwotnego czyli pozwanej. Komornik M. K. uwzględnił zmianę wierzyciela i w dalszym ciągu prowadził egzekucję w sprawie Km 3260/12.

W dniu 1 czerwca 2017r. komornik M. K. wydał postanowienie w sprawie Km 3260/12 o zakończeniu postępowania egzekucyjnego wskutek wyegzekwowania całego roszczenia egzekucyjnego.

Pismem z 7 lipca 2017r. wierzyciel (pozwana) wniósł o uchylenie postanowienia o zakończeniu egzekucji podnosząc, że w toku prowadzenia egzekucji nie zostały uwzględnione odsetki, wskazane we wniosku egzekucyjnym. Wierzyciel w piśmie tym wskazał, że według stanu na dzień 7 lipca 2017r. zadłużenie powoda wynosiło 17.759,42 zł należności głównej, 149,56 zł tytułem odsetek naliczonych na dzień 07.07.2017r. i dalsze odsetki od dnia 08.07.2017r. od kwoty 17.759,42 zł.

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2017r. Komornik M. K. uchylił swoje postanowienie z dnia 1 czerwca 2017r., a także dokonał aktualizacji zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużników.

W ocenie Sądu Rejonowego nie był zasadny zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego w odniesieniu do odsetek. Sąd zauważył, że odsetki za opóźnienie należne i wymagalne do dnia wydania wyroku i w nim stwierdzone przedawniają się w terminie dziesięcioletnim, natomiast po tej chwili w terminie trzyletnim. Ponieważ postępowanie egzekucyjne wszczęte przeciwko dłużnikowi przerwało bieg terminu przedawnienia, to od tej chwili tj. od 2012 r. termin przedawnienia nie biegnie, gdy postępowanie egzekucyjne jest w dalszym ciągu w toku. Sąd dodał, że wskazane w art. 451 k.c. sposoby zarachowania mają zastosowanie w przypadku, gdy dłużnik dobrowolnie spełnia świadczenie,

natomiast nie bierze się ich pod uwagę w sytuacji, gdy wierzyciel zostaje zaspokojony w wyniku prowadzonej egzekucji, wobec czego powód nie mógł wskazać sposobów zarachowania podlegającego egzekucji świadczenia. W toku egzekucji w sprawie Km 3260/12 została wyegzekwowana na dzień 06.12.2017r. kwota ogólna 39.762,48 zł, a przynajmniej taka wartość wynika z karty rozliczeniowej w aktach egzekucyjnych. Sąd Rejonowy podkreślił, że strony w toku procesu nie zainicjowały żadnego postępowania dowodowego, mającego na celu dokonanie weryfikacji poprawności matematycznej zaliczania uzyskanych przez wierzyciela kwot na poszczególne kategorie wierzytelności, a nawet żadna ze stron nie podnosiła tej kwestii. W takiej sytuacji brak było możliwości ustalenia, jaka rzeczywiście suma wyegzekwowana przez komornika winna była zostać zaliczona na poczet odsetek od należności głównej, a jaka na poczet samej należności głównej. Ciężar dowodu w tej materii spoczywał niewątpliwie na stronie powodowej, twierdzącej, że roszczenia wierzyciela w zakresie należności głównej zostały w toku egzekucji zaspokojone w całości. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją powód zarzucając naruszenie:

1. art. 244 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie treści załączonego do pozwu pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowy w Szczytnie – M. K. z dnia 19.10.2017 r. i uznanie, że nie ma ono znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy;
2. art. 234 k.p.c. poprzez uznanie, że treść dokumentu urzędowego – pisma Komornika Sądowego M. K. z dnia 17.10.2017 r. nie rozstrzyga o sposobie rozliczenia wyegzekwowanych kwot;
3. art. 359 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd, że uchylenie przez Komornika postanowienia z dnia 1 czerwca 2017 r. o zakończeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 3260/12 było dopuszczalne, podczas gdy przepis ten dopuszcza uchylenie w tym trybie jedynie postanowień niekończących postępowania w sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji wskazując w uzasadnieniu na trafność orzeczenia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną tych ustaleń dokonaną przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie.

Artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Do zdarzeń skutkujących niemożnością egzekwowania zobowiązania zalicza się między innymi przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.). Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.). Oba te zdarzenia zostały powołane przez powoda jako okoliczności uzasadniające pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że upływ terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu stanowi zdarzenie, które powoduje, że roszczenie nie może być egzekwowane, w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., i w konsekwencji uzasadniania żądanie dłużnika pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części. Powód podniósł zarzut przedawnienia w odniesieniu do części roszczenia podlegającego egzekucji, a mianowicie co do odsetek stwierdzonych nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Lublin Zachód w Lublinie z dnia 19.07.2012r sygn. akt VI Nc-e 1139321/12.

Odsetki te zostały stwierdzone prawomocnym orzeczeniem Sądu. Stosownie do art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat sześciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Zasądzone odsetki za opóźnienie za okres od 29 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty nie podlegały jednolitemu okresowi przedawnienia, co trafnie zauważył Sąd Rejonowy.

Odsetki te do chwili uprawomocnienia się nakazu zapłaty z dnia 19 lipca 2012 r. podlegały dziesięcioletniemu (względnie sześcioletniemu, po zmianie ustawy kodeks cywilny) terminowi przedawnienia, co nie ma praktycznego znaczenia w niniejszej sprawie. Natomiast odsetki powstałe po uprawomocnienia się nakazu zapłaty, zgodnie z art. 125 § 1 k.c., przedawniały się w terminie trzyletnim.

W okresie biegu terminu przedawnienia liczonym od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty nastąpiły dwa zdarzenia prowadzące do przerwania biegu przedawnienia, którym było złożenie wniosku o nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności oraz wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

W orzecznictwie nie budzi obecnie wątpliwości, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bez względu na to czy dotyczy on sądowego czy pozasądowego tytułu egzekucyjnego, przerywa bieg przedawnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03).

W niniejszej sprawie bieg przedawnienia został przerwany przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Do końca tego postępowania, zgodnie z art. 124 § 1 i 2 k.c. termin przedawnienia nie biegł na nowo. Ponowne rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia nastąpiło po zakończeniu postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, co nastąpiło postanowieniem z dnia 29 października 2012 r.

W niniejszej sprawie nastąpiło jeszcze jedno zdarzenie, które przerwało bieg terminu przedawnienia, tj. wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co nastąpiło w dniu 5 listopada 2012 r. Zgodnie z art. 124 § 2 k.c. w razie przerwania biegu terminu przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Ponieważ postępowanie egzekucyjne, w którym egzekucji podlegały wskazane przez powoda odsetki, wbrew twierdzeniom powoda, nie zostało jeszcze zakończone, przedawnienie roszczenia o odsetki nie biegnie.

Powyższe rozważania pozwalają na przyjęcie, że wskazane przez powoda zdarzenie polegające na przedawnieniu roszczenia o odsetki nie wystąpiło w niniejszej sprawie, a zatem w konsekwencji nie ma podstaw do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części dotyczącej odsetek.

Powód powołał jeszcze jedno zdarzenie, które w jego ocenie nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego i które prowadziło do wygaśnięcia zobowiązania objętego tytułem, a mianowicie wyegzekwowanie przez komornika całości roszczenia, czyli zdarzenie oparte na podstawie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Przede wszystkim trafnie przyjął Sąd Rejonowy, iż w ramach postępowania egzekucyjnego, nie obowiązują reguły interpretacyjne z art. 451 k.c. określające sposoby zarachowania wierzytelności (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1957 r., IV CR 589/55). W postępowaniu egzekucyjnym obowiązują odrębne zasady zaliczania wyegzekwowanych kwot. Stosownie do art. 1026 § 2 k.p.c. wydzieloną wierzycielowi sumę zalicza się przede wszystkim na koszty postępowania, następnie na odsetki, a w końcu na sumę dłużną. W tej sytuacji komornik błędnie zaliczył wyegzekwowane kwoty przede wszystkim na należność główną, gdy powinien na koszty postępowania i odsetki. Dlatego nie można uznać, że roszczenie zostało wyegzekwowane w całości. Jak słusznie przy tym zauważył Sąd Rejonowy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie w sposób nie budzący wątpliwości jaka kwota została przeznaczona na odsetki, jaka na koszty i w końcu na należność główną. Żadna ze stron nie wykazała,

jak to określił Sąd Rejonowy, inicjatywy dowodowej w tym zakresie. A zatem nie sposób ustalić, czy doszło w jakiejś części do wygaśnięcia zobowiązania.

Wbrew zarzutom apelacji postanowienie komornika z dnia 1 czerwca 2017 r. o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, nie było postanowieniem kończącym postępowanie egzekucyjne. Postanowienie powyższe ma jedynie charakter deklaratoryjny, nie powoduje powstania, zmiany czy ustania stosunku prawnego lub prawa, które istnieją niezależnie od jego treści. Nie jest nawet wymagane prawem i stanowi jedynie informację dla stron. Wydanie takiego postanowienia nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym, ani też nie uniemożliwia jego egzekwowania. W tej sytuacji uchylenie tego postanowienia przez komornika nie było sprzeczne z przepisami postępowania cywilnego i nie miało żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Niezależnie od powyższego dodać należy, iż powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej części. Dłużnik traci zatem możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia. Powództwo to jest więc niedopuszczalne w części, w której wykonalność tytułu wykonawczego wygasła na skutek jego zrealizowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 lipca 2017 r., I ACa 209/17).

Zgodnie z art. 816 § 1 k.p.c. po ukończeniu postępowania egzekucyjnego należy na tytule wykonawczym zaznaczyć wynik egzekucji i tytuł zatrzymać w aktach, a jeżeli świadczenie objęte tytułem nie zostało zaspokojone tytuł zwrócić wierzycielowi. Z chwilą ukończenia postępowania egzekucyjnego wierzyciel zostaje pozbawiony prawa dysponowania tytułem wykonawczym, który zatrzymuje się w aktach. W sytuacji częściowego wyegzekwowania świadczenia, tytuł wykonawczy zwraca się wierzycielowi, zaznaczając jednocześnie w jakim zakresie świadczenie zostało wyegzekwowane.

Okoliczność, że w niniejszej sprawie postępowanie egzekucyjne doprowadziło do zaspokojenia wierzyciela w części, niewątpliwie spowodowało wygaśnięcie roszczenia pozwanego w spełnionej części, nie dawał jednak podstaw do zakończenia lub umorzenia postępowania egzekucyjnego, skoro roszczenie objęte wnioskiem wierzyciela nie zostało w całości wyegzekwowane.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. uwzględniając, że powód zobowiązany jest do zwrotu na rzecz pozwanego kosztów niezbędnych do celowej obrony, na które składała się opłata za wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika reprezentującego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 1.800 zł.

Krystyna Skiepmo Bożena Charukiewicz Jacek Barczewski